

ivn *Alchemilla*

25 jaar Ecoproject

Colofon

De Alchemilla verschijnt driemaal per jaar in een oplage van 330 exemplaren.

Het IVN, instituut voor natuureducatie en duurzaamheid, is een landelijke vrijwilligersvereniging met regionale afdelingen.

Omdat de IVN afdeling West-Friesland ervan overtuigd is dat werken aan een gezond leefmilieu belangrijk is voor ons, voor kinderen en voor u, houdt het zich bezig met allerlei natuuractiviteiten.

Het lidmaatschap kost € 27 per jaar. U ontvangt dan dit afdelingsblad en het landelijke IVN-blad Mens en Natuur. De Alchemilla wordt gedrukt bij Editoo B.V. in Arnhem

Kopij naar redactie@ivn-westfriesland.nl

Bestuur

Bestuur

E: bestuur@ivn-westfriesland.nl

Voorzitter: Geert Veldhuis T: 06 52618372

E: voorzitter@ivn-westfriesland.nl

Secretaris: Vacant

E: secretaris@ivn-westfriesland.nl

Penningmeester: Trudy Haitisma T: 06 10599811

E: penningmeester@ivn-westfriesland.nl

IBAN/Rekeningnummer: NL13RABO0167 7601 57

t.n.v. IVN afd. West-Friesland

Leden van Bestuur:

Astrid Bijster T: 0229 275673

Rick de Moel T: 0610824359

E: algemeenbestuurslid@ivn-westfriesland.nl

Functies gelinkt aan Bestuur:

Ledenadministratie: Peter Blomsma

T: 06 43041388

E: ledenadministratie@ivn-westfriesland.nl

Vertrouwenspersonen:

Eleonora de Boer T: 06 54254117 en

Tjalling James T: 06 22789275

E: vertrouwenspersoon@ivn-westfriesland.nl

Redactie Alchemilla: Hans Verhoeven,

Lisbeth van Lintel en Karin Weijers

T: 0228 515137 E: redactie@ivn-westfriesland.nl

PR: Saskia Bon en Bart Oud

E: pr@ivn-westfriesland.nl

Website: Rob den Hartog T: 0228 517593

E: website@ivn-westfriesland.nl

Foto's

Foto voorkant: Bloemenakker

Fotograaf: Louis van Wegen

Foto achterkant: IJsvogel bij toegangshek

Fotograaf: Toos Brink

IVN afdeling West-Friesland

NME centrum: Streekbos Paviljoen

Postadres: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

Telefoon: 0228 520 486

Dependance:

Het Egboetje, Liederik 15, 1678 JC Oostwoud

Het NME centrum (Streekbos Paviljoen) is iedere zondag geopend van 13.00 - 17.00 uur

Email: info@ivn-westfriesland.nl

Website: www.ivn-westfriesland.nl

Facebook: www.facebook.com/ivnwestfriesland

Nummer KvK: Noordwest-Holland 40624859

RSIN-nummer: 809409914

ANBI: www.ivn-westfriesland.nl/ANBI

Contactpersonen Werkgroepen

IVN afdeling West-Friesland organiseert diverse activiteiten. Wilt u iets weten of actief meedoen in een van onze werkgroepen neem dan contact op met onderstaande contactpersonen.

Publieksactiviteiten: Linda Smit T: 06 24430197

E: publieksactiviteiten@ivn-westfriesland.nl

Duurzaamheid: Geert Veldhuis T: 06 52618372

E: voorzitter@ivn-westfriesland.nl

Cursussen: Astrid Bijster T: 0229 275673

E: cursussen@ivn-westfriesland.nl

Voedselbos: Astrid Bijster T: 0229 275673

E: voedselbos@ivn-westfriesland.nl

Scholenwerk: Elly Hoogendoorn T: 06 19926292

E: scholenwerk@ivn-westfriesland.nl

Natuurkoffer:

Marianne Ouwerkerk T: 0228 582303

en Ria de Graaf T: 06 40392703

E: natuurkoffer@ivn-westfriesland.nl

Vleermuizen: Huub Veldhuijzen T: 06 15632897

E: vleermuizen@ivn-westfriesland.nl

Ecoproject: Louis van Wegen T: 0228 316825

E: ecoproject@ivn-westfriesland.nl

Inventarisaties: Hans Verhoeven T: 0228 515137

E: inventarisaties@ivn-westfriesland.nl

Vaarexcursies: Han Oranje T: 0228 523266

E: vaarexcursies@ivn-westfriesland.nl

Weidevogels: Geert Pietersen T: 0228 523565

E: weidevogels@ivn-westfriesland.nl

Paddenstoelenstudiegroep:

Marco van der Lee T: 06 23149870

E: paddenstoelen@ivn-westfriesland.nl

Egboetje: Ria de Graaf T: 06 40392703

E: egboetje@ivn-westfriesland.nl

Knotten: Rob Rijswijk T: 0228 561642

E: knotten@ivn-westfriesland.nl

IJsvogelwerkgroep: Douwe Greydanus T: 0228 720119

E: ijsvogelwerkgroep@ivn-westfriesland.nl

Voorwoord

Geert Veldhuis

ECO Ecce natura (zie de natuur)

Eco staat 'natuurlijk' voor Ecologie. Dat is de studie van de wisselwerking tussen de verschillende (levende) organismen onderling en in relatie tot de (niet-levende) omgevingsfactoren. Je zou ook kunnen zeggen: Ecologie is de leer van de natuurhuishouding.

Eco komt namelijk van het griekse woord 'oikos', wat 'huishouding', maar ook 'omgeving' betekent. Logie komt ook uit het grieks namelijk van 'logos' wat 'woord' en ook 'leer' of 'studie' betekent.

Even een voorbeeld: Het bijenhotel op het Ecoterrein wordt bewoond door metselbijen. Deze bijen zijn voor hun voedsel en broed afhankelijk van andere biologische organismen, nl van de in hun omgeving bloeiende, nectar- en stuifmeelgevendende planten en die zijn weer afhankelijk van biologische factoren (bv vraat door zoogdieren of insecten of schimmels) en van niet-biologische factoren als weersomstandigheden (droogte, vorst, etc). Ook wordt hun bestaan bedreigd door natuurlijke (biologische) vijanden, die het op door hen verzamelde voedsel of hun broed gemunt hebben, met name sluipwespen en bepaalde soorten kevers en vliegen zgn rouwzwevers.

Dit voorbeeld is niet uitputtend en gaat ongetwijfeld mank, maar laat toch zien, dat hier sprake kan zijn van een **Ecosysteem**, waarbij binnen de natuurhuishouding de verhoudingen tussen de organismen in evenwicht proberen te komen en te blijven.

De mens heeft vele natuurlijke ecosystemen verstoord. Daarop ingaan voert hier te ver. Daarnaast kan de mens bepaalde ecosystemen ook ondersteunen, met name door het bevorderen van de biodiversiteit.

Weer een mooi voorbeeld binnen het Ecoterrein: De aanleg van een bloemenakker met bloeiende planten, die nog niet in het Ecoterrein aanwezig waren, op een zandige - in plaats van een kleiige - verhoging vlakbij het bijenhotel, zodat de metselbijen meer voedsel in hun directe omgeving kunnen vinden.

Met dit stukje theoretische achtergrond wens ik u veel leesplezier met deze Alchemilla-special over 25 jaar Ecoproject

Aankondiging fotoboek 25 jaar Ecoproject Streekbos

Toos Brink

Dit boek is een eerbetoon aan onze vrijwilligers, die vanaf het begin in 1996 het Ecoproject hebben gemaakt tot wat het nu is: een rustige plek van twee hectare groot waar natuur zoveel mogelijk haar eigen gang kan gaan door ecologisch beheer. En dat steeds mooier wordt door de jaren heen. Met meer bijzondere soorten flora en fauna. Oude, analoge foto's uit de jaren '90 zijn schaars, maar alle

foto's in het boek zijn gemaakt in het Ecoproject en directe omgeving. Uit ruim 600 foto's van de 13 fotografen is er na twee selecties een keuze gemaakt die over 13 onderwerpen zijn ingedeeld: van historie en bronstijdboerderij tot de Bloemenakker van juni dit jaar.

Het maken is een leuke klus en vooral keuzes maken. Soms blijkt dat de foto die ik dacht te kunnen gebruiken toch "vloekt" tussen de anderen. Om safe te gaan maak ik eerst een alles omvattend fotoboek dat bij de volgende bestelling eventueel kan worden aangepast. Hoe meer er in een keer worden besteld, hoe goedkoper zo'n boek wordt. Kosten zijn (nu nog bezig met samenstelling boek) nog niet bekend, schatting is rond de € 25,- á € 35,-. (Door onze vakantieperiode kon ik er niet eerder twee weken aaneengesloten aan werken).

Het Jubileum fotoboek kan ook gratis digitaal worden verzonden aan geïnteresseerden. Heb je interesse voor de digitale- en/of de boekvorm en wil je ook een exemplaar? Laat het me vóór 12 september weten zodat ik je op de hoogte kan houden via mail toosbrink@quicknet.nl

Op de hooiday op 4 september ligt het boek ter inzage in het Streekbos Paviljoen. Het wordt een prachtig overzicht om als IVN-er trots op te zijn. Uiteraard een exemplaar, en wellicht meerdere, dat is nu nog niet bekend, afhankelijk van de kosten.

Hooien

Kom meehelpen met hooien op 4 september. Samen aan de slag want extra hulp is zeer gewenst. Opgave en informatie bij: wegen@quicknet.nl

Inleiding

Louis van Wegen en Hans Verhoeven

Deze uitgave van de Alchemilla is gewijd aan het Ecoproject dat inmiddels 25 jaar geleden ingericht is. Het doel is nog steeds om ervaring op te doen met ecologisch beheer voor toename van biodiversiteit en uitwisseling van kennis hierover. De vrijwilligers van de Werkgroep Inventarisaties van het IVN, niet-leden en de professionals van het Recreatieschap Westfriesland (RSW) zijn beloond voor hun inspanningen. Er is een grotere variatie aan bijvoorbeeld planten ontstaan vergeleken met de rest van het Streekbos. Dit blijkt onder meer uit de bevindingen van de Werkgroep Inventarisaties.

Vanaf het begin van het ontstaan van het Streekbos in 1978 is dat opgepakt door Wim Jongejans. Hij heeft een begin gemaakt met het zichtbaar maken van de gegevens voor de bezoekers van het Streekbos Paviljoen.

Een nieuwe fase brak aan toen in 1994 een inrichtingsplan voor deze twee hectare Streekbos werd geschreven en daarna het "Beheerplan Ecoproject Het Streekbos voor de periode 1996 – 2005". Het IVN heeft toen met het RSW de afspraak gemaakt meer biodiversiteit te realiseren. Het normale grove werk (maaien, grof zaagwerk en graafwerkzaamheden) zou het RSW doen waarna IVN-vrijwilligers extra toevoegingen zouden doen. Dat bestond b.v. uit het afvoeren van maaisel naar broeihopen, het maken van takkenrillen, het knotten van de bomen, schonen van sloten, enz. Dit alles om een biologisch verschil te maken met de rest van het Streekbos.

Enkele voorbeelden:

1. Het water in het Ecoproject is geïsoleerd van de sloten rondom. Het helofytenfilter in de sloot staat in verbinding met de plas. Beiden hebben een natuurlijk waterpeil dus hoger in de winter en lager in de zomer. Hier geen ondoorzichtig polderwater maar helder stilstaand water als optimaal leefgebied voor o.a. libellen en zichtjagers als de Snoek.
2. De meeste walkanten zijn niet steil zoals gebruikelijk maar lopen langzaam af naar het water. Dankzij het natuurlijke waterpeil lopen ze in de winter onder zodat Dotterbloem, Rietorchis, Moerasspirea enzovoorts meer kansen krijgen.
3. De knotwilgen groeien op een traditionele steile walkant waar ze elk jaar worden gesnoeid waarbij er voor wordt gezorgd dat er altijd wel enkele takken blijven staan. Het resultaat daarvan is dat er meer dood hout ontstaat voor insecten waarin zich holtes vormen die als broedplaats worden gebruikt door mezen en Wilde eenden.
4. Door afvoeren van maaisel wordt de oude, zeer voedzame kleigrond verarmd en bestaat de mogelijkheid dat er een andere vegetatie de kans krijgt om een andere biotoop te ontwikkelen.
5. Bomen worden soms gekapt om open plekken te maken in het bos. De open plekken zijn belangrijk voor het ontwikkelen van planten die daar van houden. Het dode hout blijft liggen en wordt een leefwereld op zich van opruimers, zoals insecten en paddenstoelen. Ook blijft er staand dood hout bewaard door bomen te ringen. Dat levert weer een andere groep levensvormen op.

Man Bloedrode heidelibel

foto: Hans Verhoeven

Vanaf het begin werd er elke maand geïnventariseerd, eerst georganiseerd door Wim Jongejans, na zijn vertrek door Beppie van der Wegen en vanaf 2009 door Hans Verhoeven. Laatstgenoemde heeft ook gerichte inventarisaties gedaan op broedvogels (Alchemilla jaargang 41, nr. 4), juffers (Alchemilla jaargang 42, nr. 3) en libellen (Alchemilla jaargang 43, nr. 3). Elke 2e zaterdag van de maand komen een aantal mensen bij elkaar om een wandeling te maken door het Ecoproject en worden alle waargenomen dieren, bloeiende planten en bomen genoteerd. Iedereen kan meelopen en de bedoeling is niet alleen kennis van het gebied te vergroten maar ook b.v. voor de gidsen om te kijken wat er op dat moment te zien is voordat ze zelf een excursie geven. Tevens wordt individuele kennis uitgewisseld en contact gemaakt met niet-IVN-ers. Vaak loopt er een lid van de Paddenstoelenstudiegroep mee en worden ook de paddenstoelen gedetermineerd. Omdat er nu goede determinatiegidsen zijn van insecten en digitale mogelijkheden voor determinatie als Obsidentify en Plantnet kunnen we nu ook naar andere organismen kijken. Al 2 jaar worden de insecten genoteerd. De Werkgroep Ecoproject kan putten uit onze gegevens en we hebben regelmatig contact om te kijken of we procedures moeten aanpassen.

Het Ecoproject mag wel het paradepaardje van het IVN West-Friesland worden genoemd en op meerdere fronten maken we daar gebruik van. Natuurlijk als eerste de Werkgroep Ecoproject die het gros van de onderhoudswerkzaamheden uitvoert en soms een deel opnieuw aanlegt zoals de Bloemenakker, zie de foto op de voorkant van deze Jubileumuitgave. Daarnaast is de Werkgroep Inventarisaties actief die een keer per maand met "meelopers" van velerlei pluimage de biologische stand bijhouden. De gegevens van vele jaren zijn inmiddels overzichtelijk gemaakt.

Meerdere keren per jaar organiseert de werkgroep Publieksactiviteiten zondagmiddagexcursies in het Ecoproject. Een van onze wandelroutes met informatie gaat ook over het Ecoproject. De Scholenwerkgroep maakt veel gebruik van het Ecoproject om de schooljeugd iets van de natuur te laten zien. Zo zijn er herfst-, winter- en voorjaarsexcursies.

Last but not least verrijken de vele wandelaars hun bezoek aan het Streekbos met waarnemingen in het Ecoproject. Hier worden ze niet lastig gevallen door honden, er is meer rust door de afwezigheid van sporters. Dankzij deze rust laten meer dieren zichzelf zien. Dit wordt vaak vastgelegd op foto's en ervaringen worden met anderen gedeeld tijdens allerlei ontmoetingen en via de media.

Ecoproject - plattegrond

Zuidoever

Tot de ruilverkaveling van 1973 tot 1978 was polder Het Grootslag een vaarpolder. In het rechthoekige vaareiland 'Aan de Kerkesloot' werden sloten gegraven zodat er eilanden ontstonden. Dit 'ecoterrein' werd in 1996 omgevormd tot wat het nu is: het Ecoproject. Dit samenwerkingsproject van Recreatieschap Westfriesland (RSW) en IVN West-friesland heeft als doel om ervaring op te doen met ecologisch beheer in het openbare groen t.b.v. bevorderen van biodiversiteit en uitwisseling van kennis.

Bij de herinrichting in 1996 werd de Zuidoever aangelegd: een glooiende overgang van land naar water met kuilen en bulten.

Tot 2008 maaiden professionals van het Recreatieschap elk jaar eind oktober de begroeiing die hier spontaan ontstond. Dat werd geen succes omdat na enkele jaren de zaailingen van o.a. Zwarte elzen het maaien onmogelijk maakten. Er groeiden steeds dikkere takken op de stobben. In maart 2008 zijn al deze stobben van Zwarte elzen e.a. bij de grond afgezaagd. Vanaf 2008 wordt de vegetatie elk jaar al eind augustus gemaaid en sindsdien gaat dat prima. De Zwarte elzen zaaien zich nog steeds uit maar ze herstellen zich niet meer wanneer ze al in augustus afgemaaid worden. Hieruit werd een van de eerste lessen over ecologisch groenbeheer voor alle

betrokkenen van Recreatieschap en IVN getrokken, met dank aan het Landschap Noord-Holland (LNH), voor de tip!

Nu groeien hier o.a. steeds meer Rietorchissen, Grote ratelaars, Moerasspirea, Gevleugeld hertshooi, Dotterbloem, Penningkruid, Waterpunge en Gulden sleutelbloem. Hiervan kunnen alle vlinders, bijen e.a. van het Streekbos en omgeving direct profiteren.

Het bruggetje bij de ingang naar de Zuidoever hebben we in 2016 voorzien van een nieuw informatiebord. We vragen om medewerking van de bezoekers voor rust omdat in het Ecoproject de natuur belangrijker is dan honden uitlaten, sporten enzovoorts.

foto achtergrond Hans Verhoeven

foto Hans Verhoeven

Dotterbloem

foto Hans Verhoeven

Rietzanger

foto Carla Walboomers

Grote ratelaar

foto Hans Verhoeven

Rietorchis

foto Hans Verhoeven

Glassnijder

foto Hans Verhoeven

Moerasspirea

foto Hans Verhoeven

Gulden sleutelbloem

Paddenpoel

Louis van Wegen

Het IVN was vanaf het begin betrokken bij de aanleg van het Streekbos. Toen de stichting "Wandelen door de tijd" in het ecoterrein een bronstijdboerderij bouwde waren onze leden daar ook bij betrokken. Daarnaast groeven we een Paddenpoel, met de hand, en die ligt er nog. De oevers waren echter steil en rondom de poel was het terrein hoger vanwege de uitgegraven grond. Van steile oevers stroomt bij regenval veel grond mee naar beneden. Hierdoor wordt het water erg voedselrijk en dat is nadelig voor de biodiversiteit.

Paddenpoel
foto: Toos Brink

In 2014 heeft de Werkgroep Ecoproject van het IVN geld gekregen via Landschap Noord-Holland (LNH) van de Postcodeloterij om deze situatie te verbeteren. Met dit geld kon het RSW bomen aan de Noordzijde verwijderen en aan die kant de oever van de Paddenpoel glooiend laten maken. Hierdoor ontstond ruimte waar lage struiken werden geplant zodat hier een bosrand tot ontwikkeling kon komen. De zon loopt op deze besloten plek vast zodat het sneller warm wordt. Deze variatie van micromilieus bevordert de biodiversiteit.

De Vlinderstruiken in deze bosrand bloeien later in het seizoen dan de meeste andere struiksoorten in het Ecoproject, ideaal voor vlinders, bijen enzovoorts.

Gewone pad plant zich voort in de Paddenpoel
foto: Hans Verhoeven

Bij de Paddenpoel groeit de Hop
foto: Hans Verhoeven

Aan de zuidzijde van de Paddenpoel waren al een Zomereik en een Lijsterbes geplant voordat het Ecoproject ingericht werd. Deze bomen worden zo groot dat het water in de poel in het voorjaar te veel schaduw krijgt. Daardoor is het minder geschikt voor het leggen van eitjes door padden. Dit is dus ook weer een voorbeeld van zo' n leermoment.

Vuurjuffer
foto: Hans Verhoeven

Bos

Louis van Wegen

Door de herinrichting van de Paddenpoel was daar omheen een grote open plek met bosrand in het bos ontstaan. Vanaf de herinrichting was er al een andere open plek in het bos maar die was zo klein dat er alleen gewone Vlieren wilden groeien en daarvan waren er al zo veel! Weer een leermoment: als de open plek te klein is dan blijft de beoogde toename van biodiversiteit uit.

We besloten deze kleine open plek om te vormen tot bos door middenin een koningslinde te planten met daaronder Zwarte-, Rode- en Kruisbessenstruiken. In dit deel van het bos staan nu ook stinzenplanten zoals Sneeuwkllokje en Boshyacint die vroeg in het seizoen bloeien.

Sneeuwkllokjes
foto: Toos Brink

Bij de aanleg van het Streekbos zijn hier voornamelijk Zwarte elzen geplant en o.a. Schietwilgen. Met deze twee soorten lukte het om in korte tijd een forse begroeiing te realiseren waardoor luwte ontstond. Aan de randen groeiden vooral Vlieren, Grote brandnetels, Kleefkruid, Haagwinde en grove grassen.

De Groene specht heeft eenmaal in het Bos gebroed
foto: Hans Verhoeven

Aalbes
foto: Louis van Wegen

Vanaf 2008 hebben de vrijwilligers van de Werkgroep Ecoproject in overleg met het RSW Zwarte elzen geveld en geringd met het doel de andere boomsoorten meer ruimte te geven om zich te ontwikkelen. Struiken langs de randen van de bosvakken waren nauwelijks aangeplant. De meeste biodiversiteit bij een bosperceel is juist te vinden in de bosranden. Een kans om stukjes bosrand aan te leggen ontstond toen in 2014 alle Schietwilgen werden geveld of gekandelaberd en tegelijk geringd. In 2015 organiseerden we voor deze gelegenheid een boomfeestdag.

Met een bosmaaier die we leenden van LNH waren we al begonnen om gefaseerd te maaien: gedurende het groeiseizoen op verschillende momenten delen maaien i.p.v. het hele oppervlak in een keer maaien. Voor het onderhoud van de stukjes bosrand was vaker maaien noodzakelijk. Hiervoor trok het IVN in 2016 geld uit om een bosmaaier in eigen beheer te hebben. Van deze machine hebben we al vele malen profijt gehad. Er zijn nog meer stukken bos die omgevormd kunnen worden tot bosranden.

Man Orantetip op waardplant Pinksterbloem
foto: Hans Verhoeven

Plas

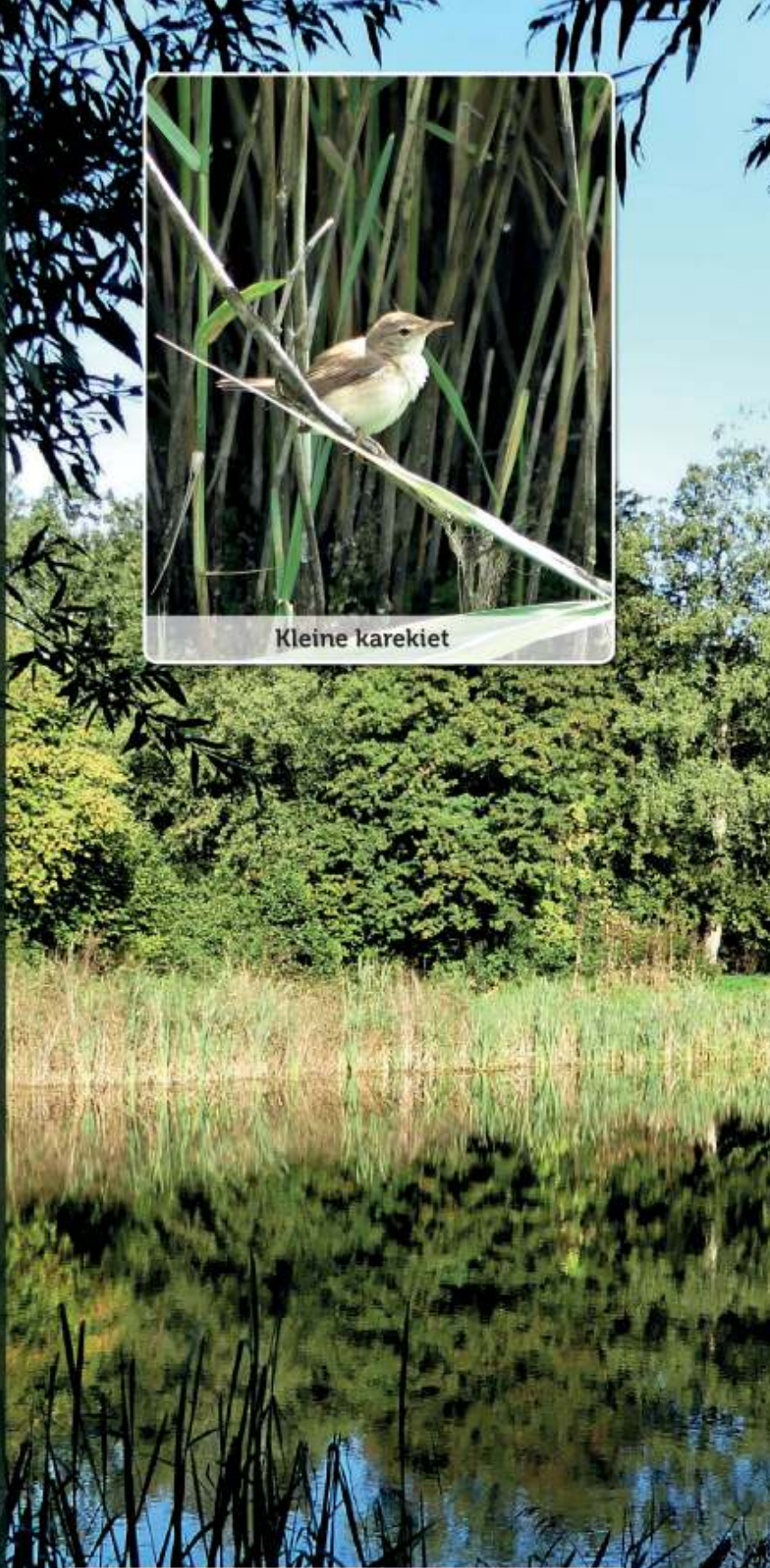
Bij de herinrichting van ecoterrein tot Ecoproject in 1996 ontstonden er een sloot en een plas die, net als de paddenpoel, afgesloten waren van de Kerkesloot en de andere sloten.

Sindsdien stijgt in de winter door regen en sneeuw het waterpeil. In de zomer is de verdamping groter dan de neerslag waardoor het peil in de drie waterpartijen zakt. Dit natuurlijke waterpeil heeft grote invloed op de vegetatie van de oevers. Vooral op de glooiende oevers neemt hierdoor de biodiversiteit toe. Daar komt bij dat het water niet vervuild is met uitgespoelde stoffen afkomstig van de niet-biologische tuinbouw. De Kerkesloot en ander sloten worden kunstmatig op peil gehouden door in de winter water weg te pompen. In de zomer wordt IJsselmeerwater binnengelaten maar dit water bevat micro-organismen die niet thuis horen in sloten. Deze vorm van vervuiling gaat ook aan de waterpartijen van het Ecoproject voorbij. Het natuurlijke evenwicht in de plas komt tot uiting doordat het nooit bedekt is met kroos zoals bijna alle andere sloten van Westfriesland in de nazomer. Dit maakt de plas voor libellen e.d. tot een optimale biotoop en voor de "zichtjagers" zoals IJsvogels en Snoeken tot een geliefde plek om te vissen.

In 2008 legden we een uitkijkpunt over de plas aan op het zuidelijkste deel van de oever. Deze plek was beter dan de vorige omdat bezoekers uit de beschutting van het bos de waterkant naderen. Bovendien is kijken vanaf deze plek bijna altijd met zon in de rug, weer een leerpunt. Het open water midden in de plas groeide steeds sneller vol met riet en om te voorkomen dat dit ten koste zou gaan van de biodiversiteit besloten we ons in te zetten voor een oplossing. Uiteindelijk werd de plas, medio 2016, in het midden met een speciale graafmachine dieper gemaakt. De helft van de kosten werd gedragen door een sponsor: Incotec, onze collega's van het RSW deden de rest.

Kleine karekiet

Snoek

Grote egelskop

Zwanebloem

Groene kikker

Vroege glazenmaker

Onverhard graspad en knotwilgen

In het Ecoproject is het gras op het pad waar veel gelopen wordt heel kort, niet door maaien maar omdat onze voeten de planten heel vaak plat drukken. Op hetzelfde pad onder de bomen groeit geen gras omdat er te weinig zon komt voor het gras om te groeien. In de winter ontstaat op de kale paden blubber. Het aan den lijve ondervinden van deze overgangen en begrijpen van relaties zoals deze tussen mensen, planten, grondsoort, zonneschijn enzovoorts is ecologie in de praktijk. Je gaat het pas zien als je het door hebt (Johan Cruijff).

In de zomer staan direct langs het pad alle planten hoog en het pad is smal omdat hier minder bezoekers komen en geen honden. Deze rust bevordert de natuurontwikkeling en de beleving: vogels zijn beter hoorbaar, de bloemen beter te ruiken, de kansen op het zien van bijvoorbeeld IJsvogel, Houtsnip en Vos worden groter. Het beheer door de vrijwilligers is heel terughoudend zodat de natuurlijke processen het minst worden verstoord.

Een voorbeeld is het snoeien van de knotwilgen. De knotbomen van het Ecoproject zijn nooit helemaal kaal zoals gebruikelijk is. De vrijwilligers snoeien jaarlijks alleen de dikke takken weg. Hierdoor bloeien de wilgen dus elk jaar zonder onderbreking omdat ze geen takken meer hebben. Insecten, vleermuizen

en Steenuilen profiteren van deze continuïteit. Bovendien worden de knotten breder en ontstaan er meer holtes waar bijvoorbeeld pissebedden, mezen en Wilde eenden broedgelegenheid vinden.

Vanaf het broedseizoen wordt de kruidachtige vegetatie langs de bosranden in delen gemaaid en gehooïd door de IVN-leden. Jaarlijks maaien de professionals van het Recreatieschap de bermen van het pad en de Zuidoever eind augustus. De werkgroepleden en andere vrijwilligers hooien vervolgens het hele gebied behalve de bosranden waar al gemaaid is. Het dierenleven profiteert op deze manier optimaal van de beschutting die de bosrand en de overgang naar de kruidachtige vegetatie.

foto's Hans Verhoeven

Overwinterende hommelkoningin

Rode klaver

Brede wespenorchis

Kievitsbloem

Knot van de knotwilgen

Wilde eend op een nest in knotwilg

Oostoever

Louis van Wegen

Aan de overkant van de plas is geen pad en daardoor is het een van de rustigste plekken van het hele Streekbos. Het is opvallend hoe vaak de Koekoek zichzelf juist hier vandaan laat horen.

Aan de Oostzijde, tot aan de Kerkesloot, staan voornamelijk Zwarte elzen en enkele gekandelaberde Schietwilgen. De oever grenzend aan de plas is glooiend gemaakt en houtige begroeiing groeide langzaam hoog op tot over het water. Op advies van LNH is deze begroeiing langs het water omgevormd tot een bosrand. Elk jaar wordt een derde deel daarvan gesnoeid. De leden van de Werkgroep Eco-project doen dit samen met andere vrijwilligers op de jaarlijkse, landelijk georganiseerde Natuurwerkdag.

Al het hout wordt verwijderd en omgetoverd tot takkenrillen
foto: Toos Brink

Onderhoudsploeg druk op de Oostoever
onder: Barnsteenslak en Tuinwolvspin
foto's: Hans Verhoeven

De Fitis kan op de Oostoever makkelijk z'n ei kwijt
foto: Hans Verhoeven

Meerkoet op nest
foto: Hans Verhoeven

Juist door de drie gefaseerde snoeimomenten is het voor verschillende vogelsoorten geschikt om hier te broeden zoals de Fitis, Winterkoning en Zwartkopjes. Af en toe broedt er een Grauwe gans aan de slootkant en altijd kun je hier nesten van de Meerkoet vinden. Tegen de Oostoever in de Kerkesloot ruien veel Wilde eenden onder de overhangende bomen. Zij vinden daar beschutting en voedsel tijdens deze periode dat ze niet kunnen vliegen.

Waterdrieblad in de sloot
foto: Hans Verhoeven

Vanaf het pad langs de Bloemenakker is de Kerkesloot goed te overzien. De takken die over het water hangen worden vaak gebruikt door de IJsvogels die in de oever van het Ecoproject hun nestruimtes uitgegraven hebben.

IJsvogels broeden al jaren in de oever van de Kerkesloot
foto: Douwe Greydanus

Noot van de redactie

Hans Verhoeven

Begin dit jaar werd bekend dat we aan het 25-jarig bestaan van het Ecoproject de nodige aandacht zouden besteden. Bedoeling was een fotoboek met de historie van het Ecoproject en een special van de Alchemilla over dat Ecoproject. Er werden door Toos heel veel foto's en verhalen verzameld. Dat heeft Toos enorm veel tijd gekost wat ze met veel zweetdruppels maar toch met plezier heeft gedaan. Het mag gezegd: het is een fantastisch! De redactie heeft geprobeerd met deze special een iets andere invulling te geven dan het fotoboek. Wij hebben meer de nadruk gelegd op de grote biodiversiteit die op het Ecoproject te vinden is.

Wij wensen u veel lees- en kijkplezier.

NGO 2022-2023

Astrid Bijster

In januari 2022 start de nieuwe Natuurgidsenopleiding. Er is vooralsnog plaats voor 20 cursisten als we nog steeds 1,5 meter afstand moeten houden. Op dit moment hebben we nog een paar plaatsen vrij. Het is een opleiding van 1,5 jaar en de focus ligt op het leren van vaardigheden om goed te kunnen gidsen in de natuur, zoals presenteren en het opzetten van excursies.

Daarnaast behandelen we allerlei onderwerpen op het gebied van flora, fauna en landschap. Er zijn 2 Texel-weekenden tijdens de Natuurgidsenopleiding.

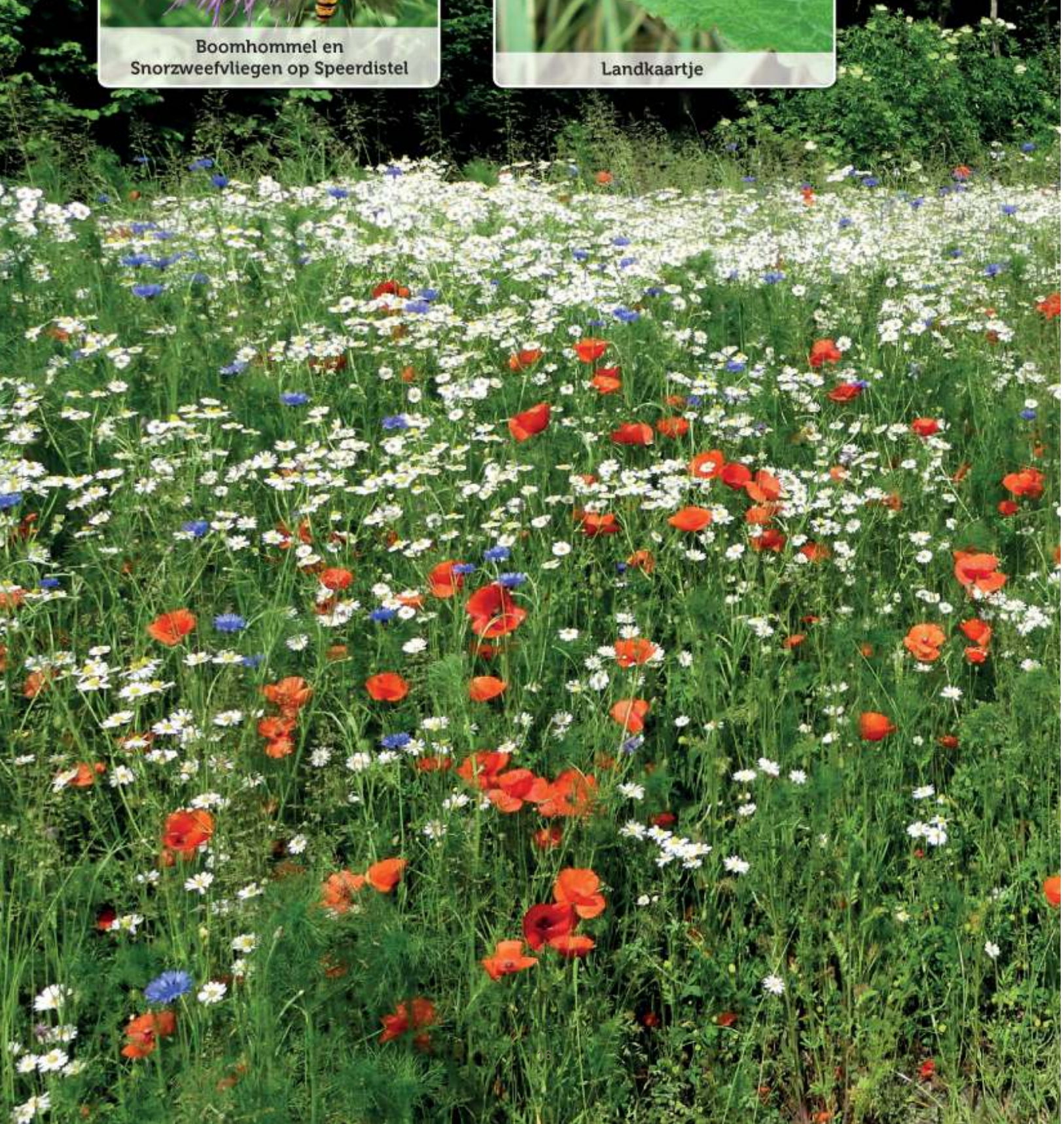
Cursusavond om de 14 dagen op dinsdag van 19.30 uur tot 22.00 uur in het Streekbos Paviljoen en praktijkonderdelen op zaterdag op diverse locaties van 9.30 uur-12.00 uur. Voor informatie neem contact op met cursussen@ivn-westfriesland.nl

Boommhommel en
Snorzweefvliegen op Speerdistel

Landkaartje

Bloemenakker

Na de herinrichting in 1996 begroei den de kale stukken grond in het Ecoproject met een pioniersvegetatie van Echte kamille, Melkdistel, Klaproos en zo voorts. Deze soorten verdwenen in de loop van de jaren omdat grassen en andere meerjarige planten een nieuwe vegetatie vormden.

De zonnigste plek aan de Noordzijde van het Ecoproject was lange tijd begroeid met de saaiste vegetatie waarin grove grassen domineerden. Na 24 jaar lang maaien en hooien groeide hier nog steeds Riet omdat het maaiveld opgehoogd was met grond uit de sloot. Biodiversiteit begint bij de bodem dus hoe vlakker het maaiveld, hoe saaier de begroeiing. In 2017 is de toegangsbrug aan de Noordzijde van het Ecoproject vernieuwd door het Recreatieschap en tegelijk verplaatst op verzoek van het IVN. Deze verplaatsing maakte het mogelijk om de wandelroute over het gras te verplaatsen naar de zijkant. Dit maakte de weg vrij om in 2020 de zonnigste plek van het Ecoproject bolvormig te maken. De sponsors Zwaan en Schadenberg brachten zand aan en de vrijwilligers toverden de bult om tot een bloemenakker. Hiermee is er een pioniersvegetatie ontstaan zodat Kamille en zo voorts weer in het Ecoproject kunnen groeien. De kleurenexplosie door de combinatie met Klaprozen maakt bezoekers heel enthousiast.

Foto's: Hans Verhoeven

Margrietten

Blinde bij

Oude en nieuw op Grote kaardenbol

Dijklichaam met de Beestenboet
foto Hans Verhoeven

Beestenboet

Louis van Wegen

In 2012 vierde het IVN haar 40ste verjaardag en ontving toen onder meer geldgiften. Dit werd gebruikt om in het dijklichaam aan de Noordzijde van het gebied een soort insectenhotel te maken. Om ook andere dieren zoals vleermuizen een voorziening te bieden voor overwintering werd een zogenaamde Beestenboet gebouwd. De vrijwilligers zorgden voor een ontwerp waarbij met gebruikte tegels en stenen een fundering werd gelegd. Samen met hovenier De Twee Heren trokken we daarna het gebouwtje, vol gangen en gaten, op en dekten het af met een vegetatiedak.

Beestenboet foto Hans Verhoeven

Inleveren copy

Redactie

De deadline voor het inleveren van copy voor het volgende nummer van de Alchemilla is 28 november 2021. Het voorjaarsnummer ligt dan op 1 januari 2022 in uw brievenbus.

Activiteiten IVN en KNNV

IVN en KNNV hebben afgesproken dat leden van beide verenigingen gratis gebruik mogen maken van elkaars activiteiten (tenzij anders vermeld). De activiteiten van het IVN vindt u in de Alchemilla en op de website www.ivn-westfriesland.nl onder Activiteiten en die van de KNNV op de website www.knnv.nl/hoorn onder Agenda.

Ransuil kijkt goedkeurend toe bij bouw Beestenboet
foto: Tjalling James

Tijdens de bouw werd vanuit een achterliggende boom de werkzaamheden nauwlettend bekeken door een Ransuil, vastgelegd door Tjalling James.

Bont zandoogje: vaste bewoner van het dijklichaam
foto: Hans Verhoeven

Braam in al z'n kleurenpracht
foto: Hans Verhoeven

De bramenstruiken, die op het dijklichaam groeien, nemen het gebouwtje volledig in de omgeving op en de voorgevel op de zuidkant vangt maximaal zon. Het dijklichaam met zijn Bramen is niet alleen interessant voor veel insectensoorten maar in deze Bramenstruiken broeden ook vogels als Heggenmus en Winterkoning. Egels en Konijnen vinden hieronder maar ook in de Beestenboet ook hun onderkomen.

Rosse metselbij: dankbare gebruiker van de Beestenboet
foto: Hans Verhoeven

Indien onbestelbaar retour: Veilingweg 21A, 1611 BN Bovenkarspel

